

***Роль держави в здійсненні
інноваційної політики***

- 2.1. *Вихідні умови здійснення державної інноваційної політики в Україні.*
- 2.2. *Основні засади державної інноваційної політики.*
- 2.3. *Інституційне забезпечення державної інноваційної політики.*
- 2.4. *Інструменти державної інноваційної політики.*
- 2.5. *Міждержавне співробітництво у галузі інноваційної політики.*
- 2.6. *Правове забезпечення інноваційної політики.*

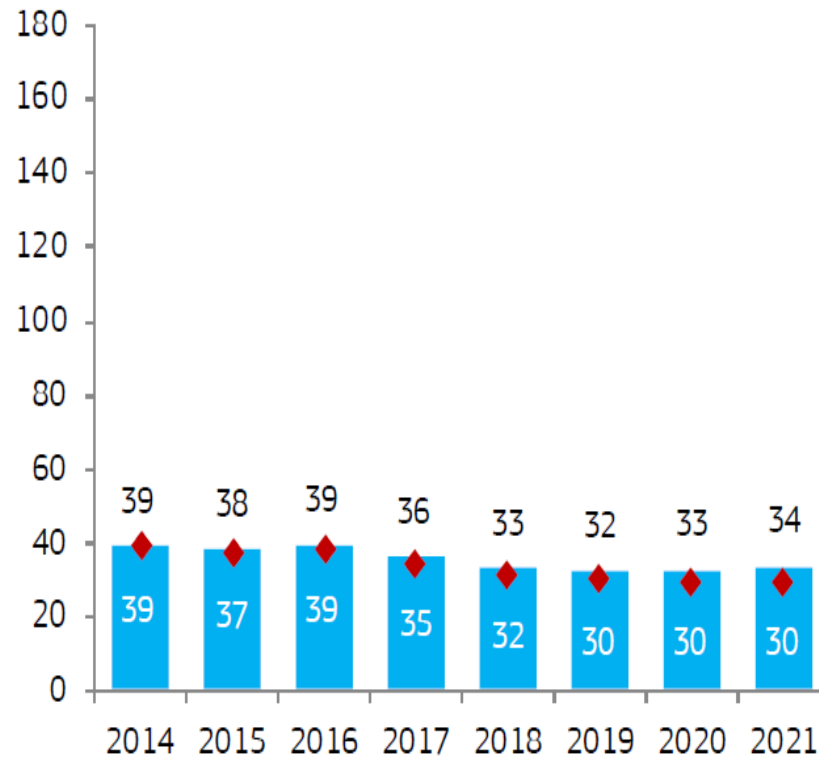
Фактори падіння основних показників інноваційної діяльності в Україні:

- Вкрай низька частка бюджетних витрат на наукові дослідження.
- Низька частина інноваційної продукції в загальному обсязі виробництва.
- Критично небезпечною стала питома вага продукції тих галузей, від яких у першу чергу залежить інноваційний процес, а саме: електронної промисловості, приладобудування, виробництва контрольно-виміральної апаратури, тощо.
- Низька платоспроможність підприємств щодо фінансування власних прикладних досліджень і розробок.
- Низька інноваційна спрямованість прямих іноземних інвестицій, які здебільшого вкладаються у традиційні виробництва та технології.
- Різке зниження рівня творчої активності винахідників та раціоналізаторів.
- Постійне зменшення чисельності кадрів високої кваліфікації і ускладнення можливості їх працевлаштування за фахом.
- Заробітна плата в сфері науки нижча за середню по країні.
- Низька відновлюваність машин і обладнання.
- Нерозвиненість інформаційної та сервісної інфраструктури щодо забезпечення розвитку інноваційного підприємництва.
- Низьке використання комп'ютерної техніки в сфері проектування та управління виробничими процесами.
- Недостатній рівень стандартизації виробів, що спричинює низьку якість виробництва.
- Висока енергоємність виробничих процесів.
- Відсутність програми приватизації організаційних одиниць в сфері науки.

Ukraine is an **Emerging Innovator**.

Over time, performance relative to the EU has decreased.

Огляд [European Innovation Scoreboard 2021](#) говорить те, що Україна «з'їхала» вниз в своїх показниках інноваційного розвитку в порівнянні з 2014, а багато даних для порівняння просто немає.

Це такі дані як кількість продуктових та процесних інноваторів, категорії з інноваційним потенціалом (але ще не інноватори) тощо.

Згідно Global Innovation Index 2021, Україна посідає 49 місце серед 132 економік. У 2021 році Україна має кращі результати за інноваційними показниками, ніж у попередні роки й посідає третє місце серед 34 країн з нижчим за середній рівень доходу, та загальне 32 місце серед 39 економік Європи. Серед наших кращих показників – традиційно висока якість людського капіталу, а найгірші – це стан інституцій та інфраструктури (відповідно 91 та 94 місця).

Інноваційна політика держави

- це вплив держави на інноваційну діяльність за допомогою прямих та опосередкованих важелів правового та економічного регулювання задля розвитку науки і техніки та інноваційних процесів.

Моделі інноваційної політики

1.

виконання науково-технічних програм і проектів загальнонаціонального значення

Мета: сприяння розвитку галузей, що мають пріоритетне значення для країни.

2.

поширення науково-технічних знань

Принципи державної інноваційної політики

орієнтація на інноваційний шлях розвитку економіки	визначення державних пріоритетів інноваційного розвитку	формування нормативно-правової бази у сфері інноваційної діяльності	створення умов для збереження, розвитку й використання вітчизняного НТ та інноваційного потенціалу	забезпечення взаємодії науки, освіти, виробництва, фінансово-кредитної сфери у розвитку інновацій
ефективне використання ринкових механізмів для сприяння інноваційній діяльності	підтримка підприємництва у науково-виробничій сфері	заходи підтримки міжнародної НТ кооперації	захист вітчизняної продукції на внутрішньому ринку та її просування на зовнішній ринок	фінансова підтримка, здійснення сприятливої політики у сфері інновацій
	сприяння розвитку інноваційної інфраструктури	інформаційне забезпечення суб'єктів інноваційної діяльності	підготовка кадрів у сфері інноваційної діяльності	

Важливою метою державної політики сприяння інноваціям є досягнення стандартів розвитку, притаманних розвинутим країнам світу, зокрема Європейського співтовариства з метою приєднання і активної участі України в Інноваційній Програмі Європейського Союзу. Ці стандарти стосуються перш за все раціоналізації споживання енергії та використання природних ресурсів, технологічних стандартів, правового захисту інтелектуальної власності, міжнародних стандартів якості, сертифікації виробів та послуг.

Умови створення пропозиції та трансферу (розповсюдження)
науково-технічних знань в країні:

- *підвищення рівня і розширення сфери науково-дослідних, дослідно-конструкторських розробок (НДДКР), в тому числі шляхом систематичного підвищення частки витрат на науку в державному бюджеті;
- *розвиток фундаментальних досліджень, які мають особливе значення для переведення економіки на інноваційні рейки;
- *оптимізація за формами власності структури установ та господарюючих суб'єктів, що діють у науково-технічній сфері;
- *формування в суспільстві нових настанов на сприяння інноваціям шляхом впровадження нових освітніх програм, а також шляхом розвитку системи неперервної освіти (підвищення кваліфікації кадрів) в науці, виробництві, сфері послуг;
- *створення сприятливих умов розвитку інфраструктури науково-технічної діяльності, фірм і посередницьких організацій, які підтримують інноваційну активність, допомагають встановленню зв'язків між науково-дослідною сферою і виробництвом, особливо тих, що сприяють комерціалізації результатів наукових досліджень;
- *створення технопарків, інкубаторів, інноваційних центрів, інших трансферних та інфраструктурних фірм, які сприяють впровадженню нових технологій у виробництво;
- *удосконалення організаційно-економічного механізму щодо міжнародного трансферу технологій, що створює політичні, правові та економічні умови для зростання притоку іноземного капіталу, а також активізує експорт вітчизняних технологій.

В цілому організаційний функціональний механізм державного управління інноваційним процесом в Україні включає:

а) створення скоординованої та узгодженої системи організаційних структур забезпечення реалізації державної інноваційної політики на таких рівнях:

- * загальнодержавному;
- * регіональному;
- * галузевому.

б) вдосконалення організаційних структур фінансового забезпечення реалізації державної інноваційної політики, які б базувалися на різних формах власності:

- * інноваційні фонди державної форми власності;
- * приватної форми власності;
- * колективної (асоційованої) форми власності.

в) впровадження мережі інноваційних структур:

- * парків (технопарків, аграрних, інноваційних, науково - освітніх, рекреаційних тощо);
- * центрів (технологічних, інноваційних, територіальних, виробничих, науково-виробничих та ін.);
- * полісів (технополісів, соціально-економічних експериментальних зон, адміністративних районів науково-технічного сприяння та розвитку тощо);
- * асоціацій та інших об'єднань інноваційних підприємств.

г) організаційно-функціональне забезпечення:

- * стандартизація і сертифікація продукції інноваційних підприємств;
- * експертиза матеріалів, проектів, систем та інших об'єктів інноваційної діяльності;
- * державна реєстрація та координація суб'єктів інноваційної діяльності;
- * контроль за дотриманням принципів та вимог державної інноваційної політики та інноваційного законодавства.

Державне агентство України з інвестицій та інновацій

- Утворено 30 грудня 2005 року Указом Президента України як центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом.
- Згідно до Положення, основними завданнями Держінвестицій визначені:
 - участь у формуванні та забезпеченні реалізації державної політики у сфері інвестицій та інноваційної діяльності;
 - створення національної інноваційної системи для забезпечення проведення ефективної державної інноваційної політики;
 - координація роботи центральних органів виконавчої влади у сфері інноваційної діяльності.

СТРУКТУРА ДЕРЖІНВЕСТИЦІЙ

Потенціал високих технологій України

Науково – дослідні ресурси: кількість та якість

- ❑ > 300 університетів (державних та приватних)
- ❑ 1500 державних науково – дослідних інститутів (вкл. Національну Академію)
- ❑ Тисячі малих та середніх приватних інноваційних компаній
 - ❑ > 21,000 науковців з науковими ступенями (кандидати наук)
 - ❑ > 2 млн. студентів (на душу населення це вище, ніж у Японії, Німеччині, та Великобританії)
 - ❑ Загальна чисельність науковців - 96820 чоловік, докторів наук в економіці України – 12845 осіб, кандидатів наук в економіці України – 74191 осіб

Для посилення стимулюючого впливу податкової політики на інноваційні процеси в Україні є доцільним:

- * ввести пільгове оподаткування для підприємств і організацій, що займаються інноваційною діяльністю;
- * дозволити включення у валові витрати господарських суб'єктів (підприємств) тих витрат, що пов'язані з науково-технічним забезпеченням виробничої діяльності;
- * передбачити диференційовані розміри податкових пільг для підприємств та установ залежно від рівня активності їх участі в інноваційному процесі;
- * встановити тимчасові податкові "канікули" по окремим податкам новоствореним малим інноваційним підприємствам для компенсації підвищених видатків початкової стадії впровадження інновацій;
- * гнучко коригувати мито на поставки устаткування та комплектуючих для суб'єктів господарювання, які налагоджують виробництво імпортозамінної конкурентоздатної інноваційної продукції.

Необхідно створити певне пріоритетне середовище для кредитних організацій, які проводять активну інвестиційну політику щодо інноваційних виробництв. Для цього доцільно:

- * стимулювати створення в комерційних банках спеціальних фондів довгострокового кредитування;
- * диференціювати ставки податку на прибуток комерційних банків у залежності від напрямів використання ресурсів;
- * створити систему пільгового рефінансування для комерційних банків, які надають пільгові кредити для реалізації інвестиційних проектів щодо розробки і впровадження високотехнологічного устаткування та іншої інноваційної продукції;
- * запровадити державне страхування кредитів, виданих малим і середнім фірмам венчурного типу, що розробляють та впроваджують інноваційну високотехнологічну продукцію;
- * заохочувати комерційні банки купувати акції підприємств, що виробляють високотехнологічну продукцію;
- * встановлювати для комерційних банків, які здійснюють пільгове довгострокове кредитування інноваційних проектів, знижені ставки норми обов'язкового резервування коштів;
- * ширше практикувати видачу пільгових кредитів під заставу майна та інших цінностей суб'єктів господарювання;
- * лібералізувати порядок акумуляції приватного капіталу для реалізації крупних інноваційних проектів;
- * розширити спектр та види фінансової підтримки високотехнологічних виробництв;
- * передбачити спеціальний порядок запровадження нового інноваційного кооперативного підприємства;
- * запровадити державну систему страхування ризиків інноваційної діяльності.

Міжнародне співробітництво в сфері інноваційної діяльності здійснюється на державному, громадському та підприємницькому рівнях у відповідності з нормами і принципами міжнародного права, міжнародними договорами і узгодженнями в таких формах:

- а) створення міжнародних організацій і установ - в сфері інноваційної діяльності;
- б) використання банків експертних і статистичних даних і інформації в сфері здійснення інноваційної діяльності, обміну досвідом, методології і методики проведення такої діяльності;
- в) координація спільних досліджень і організаційних заходів в сфері інноваційної діяльності на підставі договорів суб'єктів науково-технічної і підприємницької діяльності;
- г) проведення експертиз інноваційних проектів на основі інтеграції знань спеціалістів (представників) двох і більше держав;
- д) міждержавна координація діяльності інноваційно орієнтованих підприємницьких структур і державних організацій, які сприяють інноваційній діяльності, зокрема, трансферу технологій шляхом проведення конференцій, семінарів, виставок;
- е) підготовка спеціалістів у сфері інноваційного менеджменту, перепідготовки і адаптації до нових економічних умов фахівців, які працюють в науково-дослідних інститутах та проектно-конструкторських організаціях;
- є) створення системи захисту прав на інтелектуальну власність іноземних і вітчизняних суб'єктів інноваційної діяльності.

Базові закони України у сфері інноваційної діяльності:

"Про інноваційну діяльність"

"Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні"

"Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків"

"Про Загальнодержавну програму розвитку високих наукоємних технологій"

Державне регулювання інноваційної діяльності здійснюється шляхом:

- * визначення і підтримки пріоритетних напрямів інноваційної діяльності державного, галузевого, регіонального і місцевого рівнів;

- * формування і реалізації державних, галузевих, регіональних і місцевих інноваційних програм;

- * створення нормативно-правової бази та економічних механізмів для підтримки і стимулювання інноваційної діяльності;

- * захисту прав та інтересів суб'єктів інноваційної діяльності;

- * фінансової підтримки виконання інноваційних проектів;

- * стимулювання комерційних банків та інших фінансово-кредитних установ, що кредитують виконання інноваційних проектів;

- * встановлення пільгового оподаткування суб'єктів інноваційної діяльності;

- * підтримки функціонування і розвитку сучасної інноваційної інфраструктури.

A close-up photograph of two people in business attire shaking hands. The person on the left is wearing a light-colored sleeve, and the person on the right is wearing a dark blue suit sleeve. The background is blurred, showing other people in a professional setting.

**ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!
ДО ЗУСТРІЧІ)**